

De één zal
van de eere
kolf, maar

inding van

van-IJzer.
ord „kop“.
en; ik lees
it den he-
zoo, maar
rtalen: het

ten huize
jd bij hem.
het elkaar.

le samen-
ren Hoofd
alle stuk-
at van de
gestuurd;
wezigheid.
estaant uit
gerechts-
chters) —
le ééne te
klager. De
net mate)
et Hoofd-
een of an-
zitting nu
beslissen,
2, in 1844,

, hij hield
d op. Hij
r zichzelf.
ger heeft

bi Hoofd-
i.

te zieltje
d krijgen.
eester, die
bbi Abra-
overigens
int Rabbi
derik den
vallen, ni-
de tactiek
en maakt.
er“, en is
derik den
n, maar
e twee
Nu dan,
oote niets
en bij den
: hij was
eklaagde.
niet met
de schul-

ud kwam
t de Tos-
lager ge-
. Hij liep
hield hem
en vroeg:
de plaats
Hij dacht
et Gezeg-
ggen: in
alle n
name ge-
n, en dat
deramen-
Dajanim
, en dan
ult, dat
de Plank-
id staat
, hetwelk
n-Graad
erwaarde
nden ook
anim, na
aw's van
de Eer-
wist wel
len mos-
nog niet;
nd Raw
daar ko-

roeg een,
a denken
gemara-
op naar
enen an-
eren, hij

id ietwat
n graad,
le-leven.

Het was nu het juiste moment niet, knorde hij. Maar Heschel hield vol, hield vol. Tenslotte — rechters en weduwen ontmoeten elkaar, soms ook vaders en zonen van anderen bezwaardheidsgraad — tenslotte nam de IJzeren Kop het boek uit Heschel's handen. Hij keek erin. Hij verschoot zoowaar van kleur. Maar alles wat hij zei was: morgen. Morgen kom ik er wel op terug. Dan geef ik u mijn interpretatie, o neen, hij zei: de interpretatie. En Heschel dacht: ik krijg antwoord: in Israël antwoorden vaders aan kinderen. Ze leveren de ééne Authentieke Interpretatie. Al mogen ze van meening verschillen, wat ze in 1144 in den Talmud hebben geglost, dat zullen ze in 1149 niet wegglossen, zooals die denkbeeldige Eerwaarde Vergadering met die Laden en Graden in Daden-van-Graden zou doen. U voelt de spanning komen over uw ziel?

Buber is gauw klaar. Den volgende dag ging Heschel de Interpretatie halen van den IJzeren Man.

Wat deze zei?

Geen woord. Geen Rapport. Geen Toespraak.

En toch kreeg Heschel zijn interpretatie.

De IJzeren Man had een d a a d gedaan.

Hij had den KLAGER het proces laten winnen. En hij had gezegd tot den man, dien hij eerst wilde gelijk geven: gij hebt géén gelijk, die ander moet NIET uit de synagoge worden weggestuurd als een onreine. Zeg maar: als een hond. Dat is te zeggen: in dat ééne puntje had de IJzeren Hoofd-man ook tot zichzelf gezegd: jij hadt geen gelijk..... voor de tien Sephiroth. Je had geen Koach Hattanim, geen Ruige Kracht, want je wou anders beslissen, dan de ééne Uitleg van de Gemarah besliste, en dat breekt je altijd de lendenen. En je zou bijna aan alle CHOKMA-BINA zijn onzonken. Je zou de D van Daat hebben bewaard, ja, ja, mannetje, één van de tien, maar niet eens de D van DIN. „Din“ is Recht, waarmee men op aarde bindt, en schorst, en afzet, GELIJK IN DEN HEMEL.

Toen was de tijd gekomen voor Heschel, om weer naar zijn eigen Rabbi Jacob Izaak te gaan. Hij boog voor den IJzeren Man; er blonk zoo iets als Eerbied in zijn oogen. Hij boog anders bij het heengaan dan bij het binnenkomen. Het kwam hem voor, dat hij al de Sephiroth geroken had; en hij telde er geen één, en had het letterpuzzelen niet eens in zijn jongen jodenkop. En dat zegt wat.

En toen hij den volgende avond aan de voeten van zijn meester zat, sprak deze:

— Mijn zoon; je hoeft nu niet meer naar den Raw van de Stad toe te gaan. Je behoeft hem nu niet meer te bezoeken. Het samenspreken is nu niet meer noodig.

Verwonderd keek de leerling naar den meester op. Samenspreking niet meer noodig?

Neen, zei de meester; Polen's ziener, Frederik de Groote was ver weg van zijn geest. Want de IJzeren Man had ditmaal niet aan Frederik herinnerd. Gezegd de Naam: hij had geen Strategischen Terugtocht in den vorm eener Interpretatie van den Zoo-en-zoo-veelsten Graad gegeven.

Daarom zei de meester, Polen's in wijde verten schouwende Ziener, tot den gelukkigden Heschel:

— Negen-en-negentig maal waren deze twee, die klager en de aangeklaagde op aarde (denk eraan, hij sprak symbolisch, en dan komen er getallen, gevaarlijker dan „pi“, en lustiger, en je kunt geen ezelsbruggetje leeren, om ze te benaderen; je kunt alleen op de Brugder-Zuchten-van-de-Knechten ermee werkzaam worden). Negen-en-negentig maal alzo.

— En altijd weer, sprak Polen's ziener, werd het recht verkracht. Negen-en-negentig maal. In het gekloofde-haren-gezeur, en in het zeggen: we hebben niet dit en dat gedaan, en we hebben tot den weggezondene gezegd: keer toch terug, en in meer van zulk Gezanik.

— En negen-en-negentig malen bleven hun BEIDER zielen onverlost. Niet vrijgemaakt, zoo ging de Ziener voort.

— Daarom moest ik hun toch te hulp komen? voegde hij er aan toe.

O, die ziener! Hij had een kleinen naieven jongen gezonden. Die nog geloofde aan interpretaties-vandenzelfden-graad als de Talmud heeft, of de Gemarah, of de Chabad, of wat dan ook, dat serieus is aangediend als Woord-van-God, een woord met den Naam eronder.

Er viel een stilzwijgen tusschen rabbi en leerling. Het was ook bij den avond.

In Heschel's oogen stonden tranen. Tranen van dankbaarheid.

Zijn meester stierf in 1814. Heschel later: Hij schreef de die vreugdetranen in de vorige eeuw.

Gister, want Heschel's leven negen-en-negentig malen, gister heeft Heschel weer tranen geschreid.

Ditmaal van diepe droefheid.

Want gister waren alle Bezwaarden tegen de Chabad en haar Gevolgen weer om haar heen gaan staan. Vóór de Museum-poort: één Wacht, één Poortwacht, één Museum-poortwacht.

En dan verder:

De IJzeren Wil van den IJzeren Man had Heschel weggestooten. En weer gesproken: de uitspraak van negen-en-negentig maal, de geest, die daarin spreekt, is goed. Honderdmaal is IJzeren Schepersrecht. Wat dacht u, dat IJzeren Schepers (herders) ooit geschlip-

Het Solexisme

We waren onlangs onder wijsgeeren. Dat is, lezer, lang niet zoo erg als het lijkt. Want wijsgeeren zijn niet altijd menschen, die wijsheid beheeren, maar meestal slechts menschen, die wijsheid begeeren. Daar was de oude Socrates goed achter. En Lessing, die iets later leefde. En daarom kunnen zelfs wij ons onder wijsgeeren soms thuis voelen. Want we zijn óók op zoek. En misschien vinden we het ook nog wel eens: „wie altijd strevend moeite doet.....“

Eerlijk gezegd, we hebben sinds onze ha-be-es-tijd een lichte huijvering voor de filosofie. Want toen een van onze leeraren eens de vraag stelde, wat toch wel onder filosofie te verstaan zij, antwoordde een meiske dat precies een bank voor ons zat: „dat is iets, waar je in de praktijk eigenlijk niets aan hebt“. Die woorden zijn ons sindsdien onuitwischaar in het hart gegrift. Misschien niet zoozeer om hun waarheidsgehalte als wel omdat het meiske, dat ze sprak, een lief meiske was. Ze streefde ook naar wijsheid. Wij mochten haar altijd vóórzeggen. En toen we later eens een hooggeleerde voordracht hoorden over „Wijsbegeerte en levenspraktijk“ stond het meiske ineens weer vóór ons in den prillen bloei van haar veertien lentes: als felle pioenen de roode strikken in het ravenzwarte haar. Opeens, nu we dit schrijven, herinneren we ons, dat het meiske Streef heette, Streef. Ze was van Streef en Co. Wie weet hoever ze het gebracht heeft: „Wie altijd strevend moeite doet.....“

Maar de wijsbegeerte is, meenden we, sedert den tijd, dat de pioenen rood gloedend rood op het ravenzwart dagelijks te bloeien stonden, praktischer geworden. Zéér praktisch zelfs zoo sedert het begin van deze veertiger jaren. Of, men vergeve ons, nu we toch bij de filosofie zijn, deze dialectische spreekwijze, mis-schien ook onpractisch. Soms zien we er de pioenen bloeien. Maar toen we onlangs onder de wijsgeeren waren verheugden we ons — hoewel we wat achteraf zaten en dat is lastig voor onze doofheid — over haar praktischen aanpak. Iemand, die Zeergeleerd dreigt te worden, sprak over Solexisme in Amersfoort. Dat gaf ons houvast. We hadden al gehoord, dat die ziekte daar uitgebroken was en we schrokken er van! Het is nog maar kort geleden, dat we in ons rustige, landelijke stadje, waar het snelverkeer vreemd is, op een wandeling met onze echtgenooten bijna van de sokken gereden werden door een paar overigens eerzame meisjes. Keurige meisjes altijd geweest. We hadden zoo iets nooit van ze gedacht. Ook al bezeten van de tachomanie. Snelheidsmaniakken! Die meisjes bereden nl. een Solex!

Die tijden van tegenwoordig!

De oude Sam van Houten heeft er in zijn laatste dagen al over geklaagd, dat de jongelui van tegenwoordig maar op de Witte zaten en met een motor onder d'r lijf maar naar Scheveningen ragden! Waar het naar toe moet — Als hij het geweten had van de T.T. en de R.T.C. — brrrr!

Nee, dan vroeger!

Toen ging — we hebben het onlangs gelezen — dominee K. Schilder in Vlaardingen wandelend de wijk

perd hebben? Geen gekloofde haar gingen we ooit uit den koers. En hij riep luide:

— We hebben dat niet gezegd, dat woord, dat in 't Rapport staat met de namen van de Dajanim eronder, we hebben het niet gezegd, we hebben het niet.....

Toen viel de deur van Polen's ziener dicht. Hij dacht, óók gister: ik staar Heschel nu niet meer. Wij zijn aan den anderen kant van de samenspreking. Honderdmaal is Scheepersrecht.

Tenzij de IJzeren Hoofden ophouden, hun Laden in Graden te verdeelen. Niet gezegd in Lade A-, doch in Lade-B-papieren? Dan is het NIET GEZEGLD, al staat de naam eronder. Plus een verzoek om ervoor te bidden.

Zóó maakt men tempelpoelen tot een veld van Koach Hattanim. Dat staat nu óók in Maleachi en Jesaja.

Lublin, 4 Nov. 1949.

K. S.

De Haagsche parade (IV)

NIETS VERGETEN.

Opvallend is, dat de Haagsche Synode wel spreekt over een „basis“, de Heilige Schrift en de drie formulieren van eenigheid; zelfs over een „aanknoopingspunt“: het bekende verbonds-theoretje in Kuiperianschen trant; maar over de eens aangenomen kerkorde en haar onderhouding, waarheen onze postale aanduiding verwijst, naar welke postale aanduiding men zelf gedurig onze kerken benoemt — daarover bewaart men een diep stilzwijgen. Terwijl het de Haagsche vergadering bekend was, dat het er ons heelemaal niet om te doen is, onze krachten te beproeven op een nieuw formuletje, het zóóveelste, dat eveneens met „bindend gezag“ zal worden bekleed, en de kans te loopen, dat het na verloop van tijd weer door een andere formule zal worden vervangen zoo eenige synodale meerderheid dit om wat reden dan ook nuttig of

OP EN OM 'T KERKPLEIN

in. Het heeft hem, we meenen niet Vlaardingen, maar K. S. — geen kwaad gedaan. Hij is er even goed om in Kampen gekomen. En er gebleven ook! En, wat praten we over een ander, wijzelf hebben ook nooit op zoo'n motording gereden en we schrijven ook wekelijks in De Reformatie: „wie altijd strevend moeite doet“.

Maar wat we nu hoorden, gaat toch alle perken te buiten. Want we vernamen uit de allerbeste bron, — een intieme vriend van een van de heeren heeft het ons als absoluut betrouwbaar in de ooren geblazen — dat in dat goede, oude Amersfoort de beide vrijgemaakte predikanten, zelfs die ééne deftige, dien we het vorig jaar bij ons persbezoek aan de synode achter de moderamentafel zagen, aan een solexistische intoxicatie ten offer gevallen zijn. Een teeken des tijds, dachten we. Die snelheidsmaniakken van tegenwoordig!

We voorzien er niet veel goeds van.

We vreezen, dat de premies van de Stichting Emmeriteering snel zullen rijzen.

We duchten, dat onder de vragen, die hoorecommissies plegen vooruit te zenden, ook de vraag zal worden opgenomen: „Berijdt uw predikant Solex?“

We zijn in de Kerk tegen eenrichtingsverkeer waar sommigen van roepen; maar we zijn nog veel meer tegen snelverkeer in de Kerk, waar anderen van reppen.

Daar kan niets goeds van komen.

In Amersfoort zal het zóó druk worden met het bezoeken in de wijk, dat de menschen zeggen: daar heb je warempel den dominee al wéér!

We zijn geneigd te zeggen: herder, bewaar uw Solex van het huis uwer schapen, opdat zij in het laatst niet zat van u worden!

Om dit alles prezen we de wijsbegeerte, die de koe bij de horens of liever den Solex bij den claxon pakte! Wijsbegeerte en levenspraktijk dachten we!

Toen de samenkomst afgelopen was, vroeg onze vriend, hoe we het gevonden hadden. We hebben ons overkropt gemoed eens tegen die snelheidsmachines gelucht en onzen dank uitgesproken voor het aan de orde stellen van het onderwerp: „Het Solexisme in Amersfoort“.

Onze vriend zette groote oogen op: maar dáár ging het vanmiddag niet over! Dinges heeft gesproken over de Amersfoortsche Vereniging voor Wijsbegeerte en over het Solipsisme.

Het werd ons zwart voor de oogen.

Ravenzwart.

En plotseling bloeiden weer voor ons de roode pioenen en we hoorden het meiske Streef zeggen: „Filosofie, dat is iets, waar je in de praktijk eigenlijk niets aan hebt“.

Onze dominee krijgt bij z'n jubileum een wandelstok!

D. E. C.

P.S. Intusschen vernamen we, dat een van de Amersfoorters binnenkort een lezingenreeks voor de microfoon zal houden over de Solex universalis! We hóóren het hem zeggen!

wenschelijk voorkomt. — We hebben heelemaal geen behoefte, bronnen van mogelijke nieuwe ellende mee aan te boren. Wij hebben aan drie formulieren genoeg.

En hoe sterk we opponeeren tegen de gefixeerde dogmatische ontsparing, uit den treure is van onzen kant betoogd, dat we minstens evenveel bezwaar hebben tegen de gepleegde verkrachting en ontkrachting van de kerkorde. Waarbij het niet gaat om een of anderen „orde-mantregel“, maar waarbij aanstonds in geding is de Belijdenis, die zich in art. 7 en art. 32 keert tegen alle synodocratie op een wijze, die in haar Schriftuurlijkheid volkomen afdoende is.

Dat nu de Haagsche Synode de suggestie wekt als stond aan de „hereeniging“ voornamelijk in den weg eenig verschil in dogmatisch inzicht, dat met wat goeden wil wel op te lossen zou zijn, terwijl de kwestie van het kerkrecht vermelding niet waardig gekeurd wordt is hierom te meer opmerkelijk, wijl de synodocratie ook uit eigen kring daarover voortdurend harde noten te kraken kreeg, wat haar toch wel tot het besef had moeten brengen, dat het hier geldt een kwestie van de eerste orde, meer dan belangrijk genoeg om daarvan naast of liever vóór de dogmatische te gewagen.

Om maar iets te noemen: in 't „Rapport inzake het tuchtrecht der meerdere vergaderingen“ laat één der commissie-leden, Ds W. A. van Es, een „nota“ opnemen, waarin hij rekenschap geeft van zijn gevoelen, dat de bevoegdheid om op eigen hand onderlingen en diakenen of zelfs geheele kerkeraden af te zetten, aan de meerdere vergaderingen niet toekomt.

Handelend over het diep verval van het gereformeerde kerkrecht na Voetius en het stulten daarvan door Prof. F. L. Rutgers, wiens optreden een nieuwe fase van kerkrechtelijke ontwikkeling heeft ingeleid, schrijft hij over het „nieuwe kerkrecht“ aldus: „Doch daarom dat het ons zoo fataal voorkomt, en zoo diep te betreuren, dat men nu een twintigtal jaren geleden zoo plotseling, en zonder zelfs de geringste voorbereiding in de kerken of in de pers, deze ontwikkeling heeft afgebroken, en het roer heeft omgeworpen, om